

Egy liba története**2011. május 1. -****Kolozsi László -****Müpa Magazin -**

Händel Semelájének címszereplője egy nagyravágyó, korlátolt hölgy: Bacchus anyja.

A London Gazette 1700. március 21-én nemes versengésre invitálta a zeneszerzőket: kétszáz guinea nyereményt ígért annak, akinek művét a közönség a legjobbnak ítéli. A szövegkönyvet a legelismertebb drámaíróval, William Congreve-vel írták meg, aki Dryden nyomdokain járva a párrímes ötös jambust részesítette előnyben. A Párizs ítélete Trója ostromának előzményeit dolgozta fel, s nem az események tragikus voltát domborította ki. A döntőbe Daniel Purcell, a legnagyobb angol szerző, Henry testvére, a purcelli hagyomány örökösének tartott John Eccles, Gottfried Finger és John Weldon került. Az utóbbi diadalmaskodott, a szakmai ítések által legjobbnak tartott Eccles a második díjat kapta. Congreve 1705-6 táján írt Semele című librettójához is először ő komponált zenét, ám művének bemutatása a huszadik századig elhúzódott. Händel kortársa, Thomas Arne elővette a Párizst, hogy abból készítsen egy újabb

művet, és a jeles operaszerző figyelmébe ajánlotta a Semele szövegkönyvét. Newburgh Hamilton a darabot átgyúrta, a második felvonás végének franciás zenei anyaga ellen dolgozva; megváltoztatta a súlypontokat, valamint beleillesztette a műbe Pope Nyár című versét is.

A Semele központi figurája - ebben igazat kell adnunk Fodor Gézának - a zenetörténet egyik legostobább libája. Az Ovidiustól eredeztethető dráma hősnőjét lakodalmán lepi meg nyilaival a főisten. A halhatatlanságra pályázó Semele enged Jupiternek, hisz az gyönyörű verssel - Where'er you walk (ez Pope) - festi le előtte, mily széppé is lesz frigyükben. Ám "a tudatlan Cadmus-lányt idomítja szavával Juno", az álnok feleség, ki az álmok urának szolgálatát is igénybe veszi. A zenedráma sok szép áriája közül is kiemelkedik a Sleep Song (Sleep, why dost thou leave me), amelyben Semele ráveszi az istent, hogy az valódi alakjában mutakozzék meg előtte. Jupiter "valódi alakjában" jelentős feszültség van: halálra sújtja a halhatatlanságra pályázó leányt. Nászuk eredménye a mámor és bor istene Bacchus. A póru jár vőlegény egyébként társra talál az oratórium végén, s a porrá lett Semele halála sem hiábavaló. Händel két nem bibliai témára íródott oratóriumával, a Herkulesse és ezzel közelített legjobban az említett angol szerzők által képviselt angol operai hagyományhoz. A Semelével azon nőket figurázta ki, akik a társadalmi felemelkedés érdekében szexualitásukat használják, ezért is olyan vérbő, hedonista és érzéki e mű, mely zenéjében egységbe forrasztja az angol és az olasz operai stílt. Semele liba, mert a nagyravágyás, a hiúság legyőzi benne a józan belátást, és még a féltékeny Junonak is képes hinni, oly vakká válik. Felfuvalkodottságát Händel különösen élénk színekkel festi meg a No, no, I'll take no less kezdetű áriában. A Semele mélyen emberi, tulajdonképpen szatirikus mű. (Ne feledjük, Händel Jonathan Swift kortársa volt!) Főként a nők karakterrajzait illetheti elismerés: Juno kígyóságának, Semele ostobaságának ábrázolása nem nélkülözi a humort; az előadók tehát akkor járnak jó úton, ha a humor felől közelítenek e rendkívüli színekben ragyogó műhöz.

Händel: Semele (opera két részben) - Budapesti Kamaraopera
2011. május 13. 19:00 Művészetek Palotája - Fesztivál Színház

Km.: González Mónika (Semele), Megyesi Zoltán (Jupiter), Cser Krisztián (Cadmus), Lehőcz Andrea (Juno), Hegyi Barnabás (Athamas), Bakos Kornélia (Ino), Fried Péter (Somnus), Jónás Krisztina (Iris), Savaria Barokk Zenekar (műv. vez.: Németh Pál), Óbudai Kamarakórus (karig.: Erdős Ákos)

Vez.: Németh Pál

D.: Csengery Zsolt

J., producer: Moldován Domokos

Fejdíszek: Gerlőczy Sári

Rend.: Halász Péter